מא: שבועת הדיינין פרק ששי שבועות

תיובתא דרב אסי. אכל לשמואל ניחא דמלי לפרש דה"ק נתתיו לך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים ולמאי דמפרשינן לשמואל נאמן לומר פרעתיך כיי וכין עלמך כמנו דאי נעי אמר פרעתיך בפני פלוני ופלוני אמי שפיר טפי:

תיובתא דשמואל. תימה מאי קושיא דלמא נתתיו לך שלא בעדים קאמר ולהכי מייב וי"ל דשמואל הכי קאמר מתוך שיכול לומר פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים כי אמר נמי פרעתיך ביי וכין עלמך נאמן כמנו ומיהו רב פפא בסמוך ודאי ליח ליה האי מגו דהא קאמר בסמוך צריך לפורעו בעדים וצריך לחוק לפי' זה דפליגי רב פפא ושמואל בדברי רבי יהודה בן בתירא ועוד יש לתמוה לגמרא שהקשה לשמואל מסיפא דמתני' מנ"ל לפרש דברי שמואל כך מאחר שרב פפא ליח ליה האי סברא לכן נראה שהמקשה משמע ליה דמפני שצריך ליתן לו בעדים משמע שצריך לברר שפרעו בעדים וקלא משמע כן בכל הסוגיא: **ורב פפא** משמיה **דרבא אמר אין צריך לפורעו בעדים.** אר"ת כן הלכה דהא אמר רבי אבא בגט פשוט (כ"ב דף קע.) וקיימא לן המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים וכן רבא ורבי בר אמת ס"ל הכי ברש כל הגשבעין (לקמן דף מה:): **אזל פרעיה באפי בהדי אחריני.**

פי' בקונטרס וזה אומר עדי שקר הם ואם תאמר ואיך נאמן לומר שמשקרין ויש לומר דכיון דאמר באפי לאוכן ושמעון בני למימר מהימנת לי כל היכא דאמרת לא פרען עד דפרעינא באפי לאוכן ושמעון כדלקמן ומיהו הא דקאמר בסמוך להכי קאמר באפי לאוכן ושמעון כי היכי דלא לידחייה לא אתי שפיר לפירושו דמה דימוי שייך כיון דמייתי סהדי וה"ל למימר כי היכי דלא למיפטר אי אייתי סהדי אחריני לכן נראה לר"י דמיירי דקאמר פרעתיך באפי סהדי והלכו להם למדינת הים ויש פירושים שכתוב בהן כן וגם ר"מ פירש כן:

הא אנא והא רב ששת. בדיחותא בעלמא הוא דקא מהדר ליה ולאן משום דלריך לקיים תנאו: **כל האומר לא לויתי כו'.** ואכיי ליח ליה והא דתנן לאמר אמר לו תנהו לי אין לך בידי מייב וטעמא דכיון דאמר לא ליה הוי כמודה שלא פרע התם ליכא עדים דאמרי פרעו כי הכא ולהכי אביי גופיה אית ליה בפ"ק דב"ב (דף ו. וסס) דכל האומר לא לויתי כו' כיון דליכא עדים שפרע וא"ת אמאי לא מתרלינן הכא דבוריה לא לויתי כלומר לא עמדתי בהלואתי אלא פרעתי כמו בפ' אמרו לו (כריתות יב.) גבי לא נטמאתי דמתרלינן דבוריה לא עמדתי בטומאתי אלא טבלתי ואומר ריב"א דהכא לא קאמר לא לויתי אלא להד"מ דלא שייך לתרוצי ליפניה אבל בפרק הכותב (כתובות דף פח.) קשה דקאמר אבל אמרי יתמי אמר לנו אבא לא לויתי בפרעון מהם שלא בשבועה דכל האומר לא לויתי כו' ויש לומר דהאב היה יכול לטעון ולתרך דבריו אבל ליתומים לא טענינן מילתא דלא שייחא ועוד יש לתלק דהכא בשטוענין עליו בבית דין יש לו להשיב בענין שיפטר ואין לנו לתרך דבריו: **כל** מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה. תימה בגט פשוט (כ"ב דף קע.) גבי עובדא דרב יצחק בר יוסף דהוה מפיק זוזי ברבי אבא מפיק אף על גב דהמלוה חבירו בעדים אין כו' כי טענין ואמר פרעתי בפני פלוני ופלוני צריך לברר ויבואו פלוני ופלוני ויעידו ואמאי הא אמרינן לאו אדעתיה וי"ל דרבא סבר ליה כמ"ד

נתתיו לך מייב. לפרוש: **בעדים הלויתיך.** קס"ד בשעת הלואה קאי ואמר ליה רבא שבעדים הלויתיך ואף אתה אל תפרעני אלא בעדים: **דלמא בשעת מביעה קאמר.** כשתבעו בב"ד וזה אומר פרעתיך אמר לו והלא בעדים הלויתיך בעדים הוה לך לפורעני ולא אמר לו כן בשעת הלואה ומשום הכי פטר ליה ר' יהודה בן בתירא: **אול פרעיה באפי סהדי אחריני.** וזה אומר עדי שקר הם: **ואיתניסו.** מיד המלוה: **לאו פקדון בידי.** ואיני עליהן אלא שומר חנם שלא קבלתים במורת פרעון: **כיון דקא מודים.** דקבלתינהו וזה לא בתות פקדון מסרם לך הוי פרעון ״ ודברים שהיו בלבך אינם דברים: **דיזיף ופרע.** אותה הלואה שזה כופר ודאי לוה אותה באותו היום אבל לאחר זמן פרעיה: **לאומר לא פרעתי דמי.** דכיון דלא לוה לפי דבורו לא פרע והרי יש עדים שלוה נאמנין הם על הלואה ואינן נאמנין על הפרעון דהודאת בעל דין כמאה עדים: **דמסיקנא כך.** שאני נוסה כך: **לא היו דברים מעולם.** לא פרע לפניהם וזה אומר אם בפניהם או שלא בפניהם פרעתיך: **חוזק כפרן.** ואינו נאמן אפילו בשבועה לומר פרעתיך שלא בפניהם שהרי אמר פרעתיך בפניהם ונמצא שקרן: **כל מלתא דלא רמיא עליה דאינש.** כגון זה שלא היה לו לומר פרעתיך בעדים שלא אמר לו זה בשעת הלואה בעדים פרע לי הלכך לא שם שלא לזכות אם בעדים פרע אם שלא בעדים ואמר בעדים פרעתיך ולאו אדעתיה ואינו חוזק כפרן כך: עפלי

תיובתא דרב אסי אמר לך רב אסי אנא כי אמרי היכא דמעיקרא אוזפיה בעדים דלא לדידיה הימניה הכא הא הימניה רב יוסף מתני הכי אמר רב יהודה אמר רב אסי [16]המלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפורעו בעדים [17]ואם אמר אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי [18]יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים תגן מנה לי בידך אמר לו הן אמר לו אל תתנהו לי אלא בפני עדים למחר אמר לו תנהו לי נתתיו לך חייב מפני שצריך ליתן לו בעדים תיובתא דשמואל אמר לך שמואל תנאי היא דתניא בעדים הלויתיך בעדים פרע לי או יתן או יביא ראיה שנתן רבי יהודה בן בתירא אומר יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים [19]פריך רב אחא ממאי דבשעת הלואה קאי דלמא בשעת תביעה קאי והכי קאמר ליה לאו בעדים הלויתיך בעדים היה לך לפורעני אבל בשעת הלואה דברי הכל חייב אמר רב פפי משמיה דרבא הלכתא המלוה את חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים ורב פפא משמיה דרבא אמר המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים ואם אמר אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים ואם אמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים [20]נאמן: סימן ראוב"ן ושמעו"ן דתנ"ו הלכת"א יזפ"י ופר"ע פלוני ופלוני עפצ"י סטרא"י בהימנות"א כבי תרי: ההוא דא"ל לחבריה כי פרעתין פרעין לי באפי ראובן ושמעון אזל ופרעיה באפי תרי מעלמא אמר אביי באפי בי תרי אמר ליה באפי בי תרי פרעיה אמר ליה רבא [21]להכי קאמר ליה באפי ראובן ושמעון כי היכי דלא נדחייה ההוא דאמר ליה לחבריה כי פרעת לי פרעין לי באפי בי תרי דתנו הלכתא אזל פרעיה בין דיליה לדיליה איתניסו הנך זוזי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל אין קבולי קבלתינהו מיניה דרך פקדון ואמינא ליהוי גבאי פקדון עד דמתרמו בי תרי דתנו הלכתא ומקיים תנאיה א"ל [22]כיון דקא מודית דודאי שקלתינהו מיניה פרעון מעליא הוי אי אמרת לקיומי תנאיה זיל אייתינהו דהא אנא ורב ששת דתנינא הלכתא וספרא וספרי ותוספתא וכולא גמרא ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דאוזיפתך אמר ליה לא היו דברים מעולם אזל אייתי סהדי דאוזפיה ופרעיה אמר אביי מאי נ״עבוד אינהו אמרי אוזפיה אינהו אמרי פרעיה רבא אמר [23]כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך א"ל לא פרעתיך בפני פלוני ופלוני אתו פלוני ופלוני אמרי לא היו דברים מעולם סבר רב ששת למימר הוחזק כפרן אמר ליה רבא [24]כל מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי שית מאה זוזי דמסיקנא בך א"ל ולא פרעתיך מאה קבי עפצי

עין משפט נר מצוה

נא א מיי' פי"ח מהל' מלוה הל"ח סמג עשין לד טוש"ע חו"מ סי' ע ס"ח:

נב ב ג מיי' שם פט"ו הל"ח סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

נג ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

נד ה טוש"ע שם ס"ה:

נה ו מיי' פ"ו מהלכות טוען הל"ג סמג עשין לה טוש"ע חו"מ סי' עט סעיף ה:

נו ז מיי' שם הל"ד סמג שם טוש"ע שם סי"ח וסי' קמי סעיף ג:

רבינו חננאל

אמר רב יהודה אמר רב אסי דמלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים. ואם א"ל אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים ושמואל אמר יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים: ואקשינן על שמואל ודתנן מנה לי בידך א"ל הן אל תתנהו לי אלא בפני עדים למחר א"ל תנהו לי נתתיו לך חייב מפני שצריך ליתנו לו בעדים: ופריק תנאי היא דתניא בעדים הלויתיך בעדים פרעני כו'. ואסיקנא משמיה דרבא המלוה את חבירו בעדים אין צריך לפורעו בעדים ואם א"ל אל תפרעני אלא בעדים צריך לפורעו בעדים. ואם א"ל פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם במדינת הים אינו [1] נאמן: ההוא דאמר ליה לחבריי כי פרעת לי פרעין בפני ראובן ושמעון טען דפרעי בפני אחרינא. אמר רבא להכי א"ל ראובן ושמעון כי דלא לידחייה. מסתברא כד טען פרעתיך באנפי סהדי אחרני והלכו למדינת הים אבל אי איתנהו ממהדי דפרעיה. [לא] אמר רבא דלא מהימני: **ירושלמי** מנה לי בידך א"ל הן אל תתנהו לי אלא בפני פלוני ופלוני א"ל נתתיו לך בפני פלוני. אתא עובדא קמי רבי אמר יבואו פלוני ופלוני ויעידו. הבא לידון בשטר בשטר רשב"ג אומר ידון בשטר רשב"ג אומר בחזקה: מעשה בא לפני ר' חייא והורה כרשב"ג [2] קשיא ר' אדר' לא קשיא לא רצה רבי אלא לעמוד על אמתת הדבר: המחזיק מחמה אונו ונמצא פסול בטלה החזקה: ההוא דאתה קמיה דרב ויטען על חבריה חטין ושעורין וכוסמין. ואמר ליה המתן עד דיגלגל עלך כל מאי דבעי. ובסיפא את

[1] כן היתה נ"כ גירסת הרא"ש מדברי רבינו אבל הרמ"ם מצא דגרלה מדברי רבינו לקמן לגרס נאמן יש"ם. [2] עי' תוס' כאן סד"ה כל מלתא:

מסורת הש"ס

[16] כתובות יח. ב"ב קנ. [קדושין מג:]. [17] [קדושין יב. וש"נ]. [18] עי' מיי' פט"ו מהלכות מלוה הל"ט דגרים מיגו נאמן. [19] כתובות פח. ב"ב ו., [20] [לעיל לד: וש"נ].

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ביון דקא מודית וכו' והדברים שהיו בלבך. וכ"כ הלכ"ן פי' קו אבל בענני אין מוכן לי לתף אם הוו דברים מ"מ מיגו דזה נתן לי פרעון הוי פרעון ואין כאן המלוה לומר שלא היה פרעון רק פקדון:

מוסף רש"י

כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי. דכיון דאמר לא לוה מודה הוא שלא פרע. והרי שטר מוכיח שלוה (כתובות פח ב).

רבינו חננאל (המשך)

משתבע ליה: ההוא דאמר ליה לחבריה כי פרעת לי פרעון באנפי סהדי דתנו הלכתא פרעיה ואיתניסו זוזי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל אין קבלתינהו ולאו בתורת פקדון עד דפרעון באנפי דתנו הלכתא: א"ל רב נחמן כיון דקא מודית דקבלתינהו מיניה פרעון הוי מאי בעית לקיימי תנאיה דיל איתיבהו דהא אנא ורב ששת דתנינן הלכתא וכוליה תלמודא דלפרעך קמן: ההוא דא"ל לחבריה הב לי זוזי דאוזיפתך א"ל לא היו דברים מעולם. אתו סהדי דאוזפיה ופרעיה אמר רבא כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי וחייב: ההוא דא"ל לחבריה הב לי מאה זוזי דמסיקנא בך. א"ל ולאו פרעתיך בפני פלוני ופלוני אתו פלוני ופלוני ואמרו לא פרעו בפנינו אמר רב ששת הוחזק כפרן. כלומר אם יטענו אח"כ שפרעתי אינו נאמן: רבא אמר כל מלתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה. פירוש הענים כיון דלא רמיא עליהו לאו אדעתיהו. והן ששכחו וטענתיה דלוה טענה היא: ההוא דאמר ליה לחבריה הב לי שית מאה זוזי דמסיקנא בך. א"ל ולאו פרעתיך ק' קבי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com